

Remiss-sammanställning för

Svanmärkning av Mjukpapper - Tilläggsmodul

Utkast till version 4

Datum 2006 02 06

Nordisk Miljömärkning

Svanmärkta Mjukpapper - Remiss-sammanställning

005/Version 4,0, Datum 20060206

1	Sammanfattning	1
2	Om remissen	2
3	Sammanställning av inkomna svar	2
4	Vad kommenterades mest?	6
5	Diskussion om ändringar	32
6	Kommentarer till kriterierna, i detalj	6
7	Kommentarer till bakgrunden, i detalj	32

1 Sammanfattning

Kriterierna för mjukpapper har reviderats och de nya föreslagna kriterierna var på remiss mellan den 2 oktober och 2 december 2005.

De viktigaste ändringarna i förslaget till kriterier jämfört med den tidigare versionen var, förutom ändringarna i miljökraven, ändringen av strukturen av kriteriedokumentet. De produktspecifika kraven finns i den nya Tilläggsmodulen för Mjukpapper. Det var alltså de produktspecifika kraven i tilläggsmodulen som reviderades och var på remiss. Bas- och Kemikaliemodulen var på remiss hösten 2003 och fastställdes i december 2003.

De nya och ändrade krav som föreslogs i remissförslaget var:

- K6: I kravet på våtstyrkemedel hade den tillåtna mängden lågmolekylära klororganiska föreningar minskats från 1,0% till 0,1%. Epiklorhydrinhaltiga hjälpkemikalier förbjöds
- K4: Egna referensvärden för utsläpp från mjukpappersmaskin.
- K8 Tillsatser av kosmetiska eller kroppsvårdande förbjöds
- K9 Krav på tillsatser av kosmetiska eller kroppsvårdande preparat, Kravet var differentierat beroende på storleken på tillsatsen..
- K10, K11, K12: Krav på funktion hos hushållspapper och toalettpapper
- K14: Krav på att förpackningen ska vara optimerat ur transportsynpunkt (ett upplysningskrav)

Remissförslaget erhöll 56 mycket engagerade svar. Nästan samtliga av de föreslagna miljökraven fick någon kommentar medan majoriteten av remissvaren gällde kravet på klororganiska ämnen i våtstyrkemedel och andra hjälpkemikalier samt på kravet på utsläpp av AOX.

Följande krav ändrades p.g.a. remissvaren:

- K5 Utsläpp av AOX: Den gamla nivån på 0,05 kg/ton har behållits medan för vissa specialprodukter så som näsdukar ändrades gränsen för utsläpp av AOX till 0,25 kg/ton.
- K6 Klororganiska ämnen i våtstyrkemedel och andra hjälpkemikalier: Nivån ändrades från 0,1% till 0,7% för våtstyrkemedel. Hjälpkemikalier som används vid torkning av mjukpapper på en yankeecylinder har fått ett gränsvärde på 0,05% för innehåll av klororganiska ämnen.
- K9 Tillsatser av kosmetiska eller kroppsvårdande preparat: Preparaten ska uppfylla miljömärkningskraven för kosmetika, oavsett tillsatt mängd. Samtidigt ströks förbudet mot tillsatser i toalettpapper.
- K10 Innehåll av skadliga ämnen och blödning: De Svanmärkta kökspapper som marknadsförs som papper i kontakt med livsmedel” ska följa ”The Guidelines for tissue paper kitchen towels and napkins”, Policy statement concerning tissue paper kitchen towels and napkins, Partial Agreement in the Social and Public Health Field, Council of Europe.

- K13 Toalettpapper: Kravet formulerades om så att kravet är ny att våtstyrkan inte får vara högre än 10% av den torra styrkan i papperets maskininriktning

2 Om remissen

Kriterierna för mjukpapper har reviderats och de nya föreslagna kriterierna har varit på remiss där olika intressenter och allmänhet har haft möjligheten att lämna synpunkter på dem. Remisstiden var mellan den 2 oktober och 2 december 2005.

De viktigaste ändringarna i förslaget jämfört med den tidigare versionen av kriterierna var, förutom ändringarna i miljökraven, ändringen av strukturen av kriteriedokumentet.

Detta innebär att det numera finns en Basmodul och en Kemikaliemodul som omfattar en stor del av kraven på skogsbruk, utsläpp, energi och kemikalier vid massa- och papperstillverkningen. De produktspecifika kraven finns i den nya Tilläggsmodulen för Mjukpapper.

Bas- och Kemikaliemodulen var på remiss hösten 2003 och fastställdes i december 2003. Remissförslaget för kriterier för mjukpapper omfattade därför endast Tilläggsmodulen för Mjukpapper och inte Bas- och Kemikaliemodulerna.

De viktigaste ändringarna i remissförslaget när det gäller miljökraven från tidigare kriterier var:

- Kravet på andelen certifierade fibrer har skärpts från 15% till 20% (kravet finns i Basmodulen)
- Referensvärdena för utsläpp har skärpts kraftigt samtidigt som massa och papperstillverkningen har fått separata referensvärden. (referensvärdet för massor finns i Bas- och referensvärdet för papper i Tilläggsmodulen för Mjukpapper)
- I kravet på energianvändning har den totala max poängen skärpts från 1,5 till 1,25. (kravet finns i Basmodulen)
- Alkylofenoletoxilater får inte aktivt tillsättas i några produktionskemikalier. (kravet finns i Kemikaliemodulen)
- I kravet på våtstyrkemedel har den tillåtna mängden lågmolekylära klororganiska föreningar minskats från 1,0% till 0,1%

Helt nya krav som föreslagits i remissförslaget till kriterier var:

- Egna referensvärden för utsläpp från mjukpappersmaskin
- Hjälpkemikalier som används på yankeecylindern får inte innehålla epiklorhydrin
- Krav på tillsatser av kosmetiska eller kroppsvårdande preparat.
- Krav på funktion hos hushållspapper och toalettpapper
- Krav på att förpackningen ska vara optimerat ur transportsynpunkt

Tilläggsmodulen för mjukpapper utarbetades av en arbetsgrupp inom Nordisk Miljömärkning. Följande personen ingick i gruppen:

Ulla Sahlberg, SIS Miljömärkning, Sverige, Projektledare
Birgitte Holm Christensen, Miljömärkesekretariatet, Danmark
Jaakko Suursalmi, SFS-Miljömärkning, Finland
Lise Sunsby, Stiftelsen Miljömerking i Norge

3 Sammanställning av inkomna svar

Sammanlagt skickades remissförslaget till 328 instanser i Norden. Därav var 121 svenska, 42 norska, 76 finska samt 90 danska remissinstanser. Sammanlagt mottogs 56 svar. Av dessa stöttade 15 kriterierna utan kommentarer, 10 stycken stöttade med kommentarer, 12 förkastade kriterierna, 12 stycken avstod från att ta ställning samt 7 stycken svarade med endast kommentarer.

	Organisation/ företag	Land	Stödjer	Stödjer med kommentarer	Förkastar	Avstår från att ta ställning	Endast kommentarer
1	Dansk Toxikologi Center	DK				x	
2	Fagligt Fælles Forbund 3F	DK	x				
3	Indenrigs- og Sundhedsministeriet	DK	x				
4	Miljøkontrollen, Københavns Kommune	DK			x		
5	Skov og Naturstyrelsen	DK				x	
6	Miljøstyrelsen, Danmark	DK		x			
7	Forbrugerådet	DK				x	
8	Coop Norden AB	DK	x				
9	Oy Metsä-Botnia Ab, Kaskisten tehdas	Fin			x		
10	Oy Metsä-Botnia Ab	Fin			x		
11	Oy Metsä-Botnia Ab, Kuituteknologia	Fin			x		
12	Oy Metsä-Botnia Ab	Fin			x		
13	Finlands miljöcentral	Fin		x			
14	WWF Finland	Fin			x		
15	UPM-Kymmene, Wisapulp	Fin					x
16	Stora Enso Oyj, Kemijärven tehdas	Fin			x		
17	UPM-Kymmene, Pulp Steering	Fin					x
18	Stora Enso Oyj Fine Paper Veitsiluoto Mill	Fin			x		
19	Georgia Pacific Nordic Oy	Fin					x
20	Metsä Tissue Oyj	Fin		x			
21	Stora Enso Oyj Fine	Fin			x		

	Paper, Imatra Mills						
22	Marcus Finnilä	Fin				x	
23	Henkel Norden Oy, Virpi Viitanen	Fin	x				
24	Kuluttajavirasto	Fin				x	
25	Institut för arbetshygien	Fin	x				
26	Työteho-seura ry	Fin				x	
27	M-real Kaskinen BCTMP	Fin				x	
28	Suomen Kerta Oy	Fin				x	
29	Sun Chemical Oy	Fin				x	
30	Dow Suomi Oy	Fin	x				
31	Eka Chemicals Oy	Fin	x				
32	AWL-Kemia Oy, Stefan Tallqvist	Fin				x	
33	Finnkarelco Oy	Fin				x	
34	Mattillsynet	N					x
35	Södra Cell Tofte	N	x				
36	Konkuranssetillsynet	N	x				
37	Nopco Paper Technology AS	N	x				
38	Blackburn Chemicals Ltd.	S		x			
39	European Paper Chemical Group	S			x		
40	Hercules	S					x
41	Miljöförbundet Jordens vänner	S	x				
42	Kemikalieinspektionen	S		x			
43	Häryda kommun, konsumentvägledningen	S	x				
44	Institutet för miljö medicin, Karolinska institutet	S		x			
45	Nalco	S					x
46	Naturvårdsverket	S				x	
47	Metsä Tissue AB. Mariestad	S			x		
48	SCA Tissue, Europe	S		x			
49	EKA Chemicals AB	S		x			
50	Chemische Fabrik Brühl Mare GmbH	S			x		
51	Swedish Tissue	S		x			
52	Tento	S	x				

53	Södra Cell AB	S		x			
54	SCA Graphic Paper, Östrand	S					x
55	Konsumentverket	S	x				
56	Arbetsmiljöverket	S	x				
	Summa		15	10	12	12	7

4 Generella kommentarer

Följande generella remissvar erhöles

Södra Cell Tofte støtter forslaget til tilleggsmodul av 03.10.2005 i sin helhet.

Nopco Paper Technology AS hadde ikke noen innvendinger til forslaget.

Konkuransetilsynet har vurdert de föreslåtte endringene og har ingen merknader.

Fagligt Fælles Forbund 3F har ingen bemærkninger.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har ingen bemærkninger til forslaget til svanemærkning af husholdningspapir.

Forbrukerrådet har af ressourcemæssige årsaker ikke mulighed for at forholde os til h6ringen. Forbrugerrådet kan således ikke tages til indtægt for at støtfe forslaget eller for at g6re det modsatte.

Skov og Naturstyrelsen: Da h6ringsmaterialet ikke indeholder væsentlige ændringer af skovkrav, har vi undladt at tage stilling.

M-real Kaskinen BCTMP avstår från ställninstagande till förslaget: Our product (BCTMP) is normally not used in tissue papers.

Suomen Kerta Oy avstår från ställninstagande till förslaget: Dessa ändringar är till råvaratillverkarna, vi kan inte påverka till dessa saker.

Finnkarelco Oy avstår från ställninstagande till förslaget: Vi känner inte tillräckligt bra mjukpapperproduktionen för att kunna kommenteras, utsläppets hårdare miljökraver, transporternas optimering och kraver till papper är goda utvecklingslinjer.

Arbetsmiljöverket har tagit del av förslaget till kriterier för miljömärkning/Svanmärkning av Mjukpapper främst från arbetsmiljösynpunkt. Arbetsmiljöverket har med hänsyn till sitt ansvarsområde inga invändningar mot förslaget.

Nordisk Miljömärkning tackar för kommentarerna.

5 Kommentarer till kriterierna, i detalj

5.1 K1 Beskrivning av produkten

Kravet har inte kommenterats av någon remissinstans

5.2 K2 Krav på pappersmasse

Miljøkontrollen, Københavns Kommune

Papirmassen: Der bør udelukkende anvendes genbrugspapir, som evt. kan tilsættes en vis andel træmasse fra bæredygtigt skovbrug. Kriteriet bør ikke udvandes så det er tilstrækkeligt at anvende træmasse fra bæredygtigt skovbrug.

Begrundelse:

- Fra forbrugerside er der en instinktiv forventning om at der anvendes returmasse. Svanemærkets værdi som forbrugernes enkle og indlysende miljøindikator forringes, hvis producenterne kan undgå returmasse.
- Bæredygtigt skovbrug: Der findes kriterier for dette, men i visse lande er de for lette at omgå, hvilket har svækket befolkningens tillid til disse mærker.

Miljöstyrelsen, Danmark

Returfibre

Miljöstyrelsen ønsker der er mere fokus på blandingsprodukter, dvs. produkter med en vis andel nye og en vis andel returfibre. På den måde kan miljømærkerne drive markedet væk fra produkter bestående af 100% nye fibre til produkter bestående f.eks. af 50/50%. Miljømærkerne bør lave nogle incitamentstrukturer (udover et egentligt krav) der gør, at papirproducenterne (især dem der bruger 100% ny papirmasse) går over til blandingsprodukter.

Det virker måske uforståeligt for mange at miljømærkede papirprodukter, der sandsynligvis ikke bliver genanvendt, kan bestå af 100% nye fibre.

Skovkrav

Hvad angår skovkrav, omend de er omhandlet i et andet dokument (basismodul), så skal Miljöstyrelsen igen fremføre generel dansk holdning i forhold til Svanens skovkrav, nemlig det forhold at der i basismodulet for papirprodukter står: "Fiberråvarans ursprung ska dokumenteras. Pappersproducenten ska säkerställa att råvaror inte härstammar från skogsmiljöer med höga biologiska och/eller sociala skyddsvärden".

Det er Miljöstyrelsen og Skov- og Naturstyrelsens holdning, at kriteriet er skævvridende, idet det er muligt at have bæredygtig skovdrift fra sådanne skovmiljøer uden at skovens værdier tager skade.

Det kan blive meget vanskeligt at vurdere, hvilke områder af høj biologisk eller social værdi, der ikke må levere træ til denne produktion. Netop den sociale værdi kan i visse tilfælde kun opretholdes, hvis træet kan sælges. Dvs. i princippet kan man undergrave den sociale værdi. Tilsvarende må vurderingen af den biologiske værdi bero på, om skoven henligger som urørt skov, eller om der faktisk kan produceres i skoven. Generelt vil det blive vanskeligt at fastslå, hvordan et skovareals status i forhold til ordningen fastlægges.

Kommentar från Nordisk Miljömærkning: Svanen kriterier stimulerer til brug af returfibre, idet Basismodulets kriterium K10 kræver at enten skal 20% af fiberråvaren stamme fra certificeret skovbrug, eller også skal 75% være returfibre.

Nordisk miljömärkning møder både det synspunkt at returfibre bør anvendes i større mængde og i mindre mængde til tissue. De, som ønsker returfibre i mindre mængde bekymrer sig om følgende:

Det er vanskeligt at kontrollere indholdet af problematiske stoffer i returfibre, hidrørende fra de tryksager o.l. som returfibrene stammer fra. I Norge er en forbrugerorganisation bekymret for returfibre i husholdningspapir, som anvendes i kontakt med fødevarer. Organisationen har dog ikke indgivet høringssvar. Det har derimod Mattilsynet, som ligeledes interesserer sig for returfibre i papir til fødevarer, se svaret under K10.

Returfibre kan danne mere ”stive” eller ”hårde” fragmenter. På sygehuse i Finland har man undersøgt papiraftørring til personalet, fordi man af hygiejnehensyn ønsker engangs-aftørring efter håndvask. Her viste det sig at den hyppige håndaftørring medførte, at returpapir gav større irritation af huden, fordi det gav (meget) små sår på hænderne som følge af de hårde fragmenter i fibrene.

Andre ønsker returfibre i større mængder i tissue, idet de, i lighed med Miljøstyrelsen og Miljøkontrollen finder det mest naturligt, eftersom det brugte tissue som regel ikke kan gå til genanvendelse, men bortskaffes via kloak eller som husholdningsaffald.

Svanmärkningen eftersträvar att inte stänga ut någon råvarutyp eller produktionsteknologi utan att genom att ställa olika krav på olika typer av råvaror eller teknologier möjliggöra att endast de miljömässigt bästa råvarorna eller teknologierna kan användas i Svanmärkta produkter. Ett krav på 100% returfibrer i Svanmärkta mjukpapper skulle betyda att miljömärkningen miste möjligheten att vägleda konsumenterna som vill använda nyfiberbaserade mjukapapper av olika anledningar. Genom att acceptera och ställa krav även på nyfiberproduktionen har Nordisk Miljömärkning möjlighet att påverka även den kemiska massaproduktionen som utgår en betydande miljöpåverkan.

Revisionen af EU's miljømærke, Blomsten, er i gang for tissuepapir. Ved det første Ad Hoc Working Group møde fortalte en konsulent om markedstendenser, herunder hvordan miljømærker havde slået an, eller ikke slået an, på markedet. Bortset fra i de nordiske lande var der et sørgeligt fravær af miljømærkede tissueprodukter på det europæiske marked. Konsulenten havde set på miljømærker bredt, dvs. både nationale og regionale mærker samt Blomsten. I Tyskland stiller det nationale miljømærke, Blå Engel, skrappe krav om genbrugsfibre, men markedsandelen er lav.

I Norden er der miljømærket tissue både af returfibre, nyfibre og blandingsprodukter. Konsulentens erfaringer tyder på at den hidtidige strategi med at tillade både returfibre og nyfibre er fornuftig, idet man opnår miljøforbedringer i begge tilfælde. Desuden opnår man et bredt sortiment, som betyder at forbrugeren i højere grad får muligheden for at vælge miljømærket, uanset hvad forbrugeren er på udkig efter.

I Basismodulet har Nordisk Miljömärkning givet genbrugsfibre den fordel at kravniveau for udslip er sat i den øvre ende af BAT-intervallet for genbrugsfibre. Det bemærkes at disse udslip stadig er lavere for genbrugsfibre end for visse former for nyfibre, hvilket betyder at det er rimeligt set ud fra miljøsynspunkt.

Allt returpapper som samlas in idag i de nordiska länderna används till olika typer av papper och det råder brist på högkvalitativt returpapper som används i de returfiberbaserade mjukpappersprodukter som efterfrågas av kunderna och handeln.

WWF Finland

WWF Finland tycker att förslaget till mjukpappers miljömärke är misslyckat. I förslaget accepteras förbrukning av jungfrulig fiber i produktgruppen, fiber som inte kan återanvändas och som efter bruk blir avfall. WWF Finland framför att förutsättningen för Svanmärket borde vara att produkten tillverkas från 100 % återvinningsfiber.

Detaljerade motiveringar:

Papperets livscykel borde maximeras innan papperet blir avfall. Då minskar man trycket på att använda skogsresurser. På samma tid skapas det utrymme till bättre skydd av skogsnaturens mångfald än vad nu är fallet, samt för andra skogsanvändningssätt.

EU-medborgare konsumerar cirka 5,5 miljon ton mjukpapper per år. Det här är cirka 13 kg/person. Omräknat till skog betyder detta verkligen slösande, då det dagligen spolas 270 000 träd i kloaken eller hamnar på soptippen.

Enligt WWFs aktuella utredning innehåller de produkter Europas största tillverkare av mjukpapper producerar alarmerande litet återvinningsfiber speciellt i hushållsprodukter. Förhållandet för produkter som används på kontor och allmänna utrymmen är i detta avseende bättre.

I Svanmärkningens föreslagna kriterier sägs ingenting om mjukpappersproduktens andel återvinningsfiber/ jungfrulig fiber, utan de båda anses ha likvärdiga miljöeffekter. Eftersom man kan inte återanvända mjukpapper efter bruk, måste man ta hand om papperets återanvändning på förhand.

Svanmärket måste kräva 100 %:s återvinning i produkterna, på det sättet styr märket konsumtionen bort från slösaktigt bruk och främjar maximering av papperets livslängd.

Andelen certifierad ved:

WWF Finland påpekar att FFCS/PEFC-certifiering som Svanmärket accepterar inte garanterar, att vedråvaran är producerad på ett ekologisk, socialt ansvarsenligt eller hållbart sätt. Det finns många bevis på detta :

1. Förstöring av värdefulla miljöer. Den verkliga ytan av värdefulla skogsmiljöer i Södra-Finlands ekonomiskogar är efter riksinventeringen 3,4 %. Mellan åren 1995-2004 har Tapio och skogcentraler med stickprov uppföljt skyddandet av värdefulla skogsmiljöer i ekonomiskogar och avverkningsområden i Södra-Finland. FFCS/PEFC-certifiering har i praktiken täckt hela området sedan 1998. På basen av uppföljningens data har fredandet av värdefulla skogsmiljöer under FFCS/PEFC-certifiering stabiliserats till ca. 2,1- 2,2 % av skogsarealen. Det här betyder

att ca en tredjedel av dessa värdefulla skogsmiljöer förstörs årligen. Det här beror på FFCS/PEFC's svaga kriterier, enligt vilket det räcker att man sparar "prov" av värdefulla skogsmiljöer. Detta här är helt i motsats till vad ekologisk forskning förutsätter: t.ex Ruuhijärvi- arbetsgruppen (YM 2000), och Södra-Finlands skogsskyddskommission (2002) betonar betydelsen av vitt utbredda skogars betydelse för naturmiljöns mångfald.

2. En vetenskaplig värdering av Finlands biodiversitetsprogram (Hilden et al 2005) har värderat aktiviteterna inom ekonomiskogarnas biodiversitet åren 1997-2004. Den har också värderat situationen i olika sektorer till år 2010. Tidsperioden sammanfaller alltså med den som FFCS/PEFC-certifieringen har omfattat, det vill säga nästan hela vår ekonomiskogsareal. Enligt rapporten (s. 37-51) inom perioden 1997-2004 har bland annat:
  - mängd och kvalitet av murknande ved i ekonomiskog fortfarande minskat speciellt i Södra-Finland.
  - de dominerande avverkningsätten är ensidiga (kalhyggen), och småskalig skogsavverkning, som är viktig för skogsnaturens diversitet, har inte använts nämnvärt.
  - skogar i naturtillstånd har under perioden minskat märkbart speciellt i södra Finland.

I rapporten konstateras, att FFCS/PEFC- kriterier uppdaterade år 2003 fortsättningsvis minskar biodiversitetssituationen i våra ekonomiskogar. Detta beror på att man har minskat besparingskyldigheten på värdefulla miljöer och minskat minimigränserna på besparade träd.

3. Avverkning i gamla skogar
FFCS/PEFC-kriterierna tillåter avverkning av skogar med högt skyddsvärde, såsom naturskyddsmässigt värdefulla gamla skogar. Som bevis kan följande nämnas:
  - Inom Forststyrelsens skogar i Norra-Finland har det avverkats eller planerats avverkning av vida områden av gamla naturmässigt värdefulla skogar. Utan inverkan av att Forststyrelsens skogar har varit FFCS/PEFC- certifierade. Först år 2000 avstannade avverkningen, eftersom WWF Finland och Finlands naturskyddsförbund rf. tillsammans med flera betydande utländska kunder för skogsprodukter lyckades starta förhandlingar med Forststyrelsen för att skydda vissa skogsobjekt.
Som resultat av förhandlingarna har man, i skogar som det var meningen att avverka enligt FFCS/PEFC de kommande åren, funnit nästan 10 000 nya förekomster av hotade arter samt andra obestridliga indikationer på gammal skog. Forststyrelsen har efter förhandlingar i juni 2005 beslutit skydda en del av dessa skogar. Enligt WWF-Finlands uppgifter finns det ännu efter detta beslut ca. 25 000 ha naturskyddsvärda skogar på statens mark i norra Finland. Dessa skogar hotas alltså av avverkning som förstör naturvärden.
  - I övre Lappland har 2002- 2005 pågått en kraftig skogskonflikt, som handlar om att skydda de för samernas rennäring kritiska

vinterbetesmarker från hotande avverkning på Forststyrelsens område. Trots denna kraftiga konflikt har FFCS/PEFC- certifieringen inte annullerats, fastän kriterierna innefattar tanken om att sammanlänka skogsavverkning och samernas renskötsel.

4. Importvedens laglighet

FFCS/PEFC- certifieringens synsätt på importved är oklar. Om kontrollen av icke- certifierad ved inte är klanderfri, existerar en betydande risk att en finsk FFCS/PEFC- produkt innehåller en betydande del importved och rent av olaglig importved. Enligt WWF:s rapport kan rent av en fjärdedel av den importerade veden från Ryssland och Balticum vara förknippad med olagligheter. Denna mängd svarar mot ca. fem miljoner kubikmeter ved per år.

Enligt WWF tar Nordvästra- Rysslands olagliga vedavverkning formen av överavverkning, på olika sätt. Så sker då myndigheternas avverkningsmängd överskrids, och avverkaren låter bli att meddela detta. Samtidigt betalas inte en del av skatter och avgifter. Det är också vanligt att man i så kallad sanitäravverkning hugger den värdefullaste delen av veden, fast lagen förutsätter att det svagaste trädbeståndet skall avverkas.

WWF tänker att Finland som största importland för rysk ved borde stå i främsta led då EU skapar praxis för att förhindra olaglig vedimport. Ett centralt medel då EU förhindrar olaglig vedavverkning (sk. EU-FLEGT- programmet) är att utveckla ett licenssystem för importved. Finsk skogsindustri förespråkar en modell, där EU skulle godkänna skogsföretagens nuvarande uppföljningssystem som garanti på laglig ved. WWF accepterar inte detta, förrän det finns offentliga utredningar om att uppföljningssystemen fungerar.

WWF anser att skogindustrin måste ge trovärdiga bevis på att systemen effektivt eliminerar olaglig ved. WWF anser det alarmerande att finländska skogföretag inte publicerar informationen om inspektioner inom systemet för checkning av vedens ursprung.

WWF – Ryssland har uppskattat att den olagliga andelen av avverkad ved i Nordvästra- Ryssland är 27 %. Uppskattningen baseras på myndighetsstatistik. I beräkningen jämfördes statistik på vedprodukters regionala förbrukning, exportsiffror med vedproduktion och införsel av ved från andra ryska områden. Ryska myndigheter medger problemet med olaglig avverkning, men i sakens natur ligger att myndigheterna inte släpper från sig noggranna uppgifter om problemets exakta utbredning.

Exempel i texten visar att FFCS/PEFC inte är ett trovärdigt certifieringsprogram. Kriterierna är för svaga och de baserar sig inte på vetenskapliga forskningsresultat. Kriterierna hjälper inte utvecklingen av skogens skydd av biodiversitet och social hållbarhet i våra skogar och möjligen i våra närområden.

Kommentar från Nordisk Miljömärkning:

Det råder delade meningar om de två nordiska skogscertifieringssystemens (PEFC och FSC) trovärdighet. Vissa undersökningar pekar på att FSC håller en högre nivå, medan andra visar att skillnaden mellan systemen inte är betydande.

En undersökning av konsultföretaget Savcor (Effectiveness and efficiency of FSC and PEFC forest certification on pilot areas in nordic countries.2005) av nordiska PEFC- och FSC- skogscertifieringars praktiska följder visar att både PEFC- och FSC- skogscertifiering har förbättrat skogsbruket på ett hållbart sätt, och minskat skillnader mellan nordiska länder oberoende av nationell lagstiftning. Båda systemen framhäver ekologisk hållbarhet framom sociala och ekonomiska aspekter. Skillnaden mellan de båda systemen i implementeringen av miljömässiga, sociala eller ekonomiska kraven inom praktisk skogsvård var inte betydande i tre undersökta nordiska områden (Pirkanmaa i Finland, Gävleborg i Sverige och Adger-Telemark i Norge). Undersökningen visar att att det har större betydelse för skogsmiljön hur stor areal som är certifierad , än vilket certifieringssystem som använts .

Nordisk Miljömärkning har som utgångspunkt ställt krav på att skogscertifieringen ska hålla en rimligt hög nivå, och då godkänt både PEFC och FSC i flera nordiska länder. Tillgången på FSC-virke har inte heller bedömts vara tillräcklig. Samma linje har nyligen också använts i de riktlinjer för offentlig upphandling som har antagits i flera europeiska länder, bl.a. i Frankrike.

5.3 K3 Krav på mjukpappersprodukten

Miljöstyrelsen, Danmark

Affald

Der er tilsyneladende ikke nogle opstillede krav til affaldsforebyggelse og behandling i forbindelse med den færdige produktion af det færdige produkt. Det må forventes at der i produktionen kan være en del restaffald. Der bør stilles kriterier op, således at afskær mm. minskes og behandles korrekt.

Kommentar från Nordisk Miljömärkning: Med den nye struktur af kriteriedokumentet findes hovedparten af kravene i Basismodulet. Det gælder således også krav til affaldsforebyggelse, som findes i Basismodulets K25 og K49. I praksis betyder kravene bla. at producenterne indsamler fraskær og fører det med tilbage i produktionen.

5.4 K4 Total utsläppspoäng $P_{\text{utsläpp,total}}$

Kemikalieinspektionen

Kemikalieinspektionen ser positivt på de reviderade kriterierna för mjukpapper.

I kriterierna används mätvärde för COD bl a som en parameter för beräkning av utsläppsöäng. I framtiden kan förutsättningarna att använda COD-analys komma att ändras. Kemikalieinspektionen har haft ett regeringsuppdrag att utreda förutsättningarna för ett generellt förbud för kvicksilver och kvicksilverföreningar som även omfattar COD eftersom ett kvicksilversalt används vid analysen. Hela utredningen och förslag till ny lagstiftning finns att läsa i KemI-rapport nr 02/04. Lagförslaget bereds för närvarande i Miljödepartementet och kan komma att träda ikraft inom några år. Det kan komma att påverka möjligheterna att använda COD som parameter i framtiden.

Kommentar från Nordisk Miljömärkning: I Basmodulen anges även analysmetoder för mätning av TOC utsläpp som är kvicksilverfri. TOC kan användas i stället för COD om det kan visas hur dessa två analysmetoder korrelerar med varandra. Korrelationstalet ska vara baserat på ett statistiskt signifikant antal mätningar och bedömt av en oberoende part.

Georgia Pacific Nordic Oy

Emissions to the air and water

More stringent reference values for emissions are generally welcomed with the exception of COD_{ref} that would excluded significant amount of pulp mixes from being ecolabelled with the Nordic Swan. It should be considered whether COD_{ref} should be higher. Current efforts at the mills to reduce water consumption tend to increase COD.

Kommentar från Nordisk Miljömärkning: Kravet på utsläpp är ställt i form av matrisberäkning som tillåter en viss flexibilitet för pappersproducenten. Finns det praktiska hinder för minskning av en utsläppsparameter kan man ändå klara utsläppskravet genom att massa- eller pappersproducenten minskar på en annan utsläppsparameter. Papperstillverkaren har också möjlighet att byta ut olika massakomponenter mot massor med bättre miljöprestanda. På det sättet ökar efterfrågan på miljömässigt bra massor vilket är också tanken bakom miljömärkningen.

5.5 K5 Utslpp av AOX

Georgia Pacific Nordic Oy

AOX requirements will exclude a variety of different pulps from being used in ecolabelled tissue. This will limit the number of pulps that could be purchased. For example, TCF eucalyptus pulp grades are even scarce in the market.

The present and again proposed limit for AOX, 0,05 kg/ton tissue paper has no relevant scientific basis; no environmental or product safety related scientific basis.

Metsä Tissue Oyj

The AOX limit set in the basic paper module, 0,25 kg/ton is based on BAT BREF document. BAT values are used also for other wastewater emission parameters, like COD and phosphorus. Why not for AOX, too?

On the other hand, the proposal piously allows the AOX limit of 0,4 kg/ton for pulps. The explanation for this allowance is “to give tissue paper manufacturers greater flexibility to choose between the pulps”. This “flexibility” is only theory, unfortunately. It is theoretical because this kind of pulp could be used only about 10 % in the fiber recipe. Why any tissue paper producer would like to use this kind of pulp because no functional property can be improved with this small pulp fraction? In addition, other effluent parameters linked to this kind of pulp would obviously be higher, too.

Further, AOX limit for coffee filter paper and greaseproof paper is the same as in the basic paper module, 0,25 kg/ton paper. There are no special limits for these papers because there is no product safety related background to use lower limit. Also in this context the proposed limit 0,05 kg/ton tissue paper is not reasonable.

To summarize: the proposed AOX limit 0,05 kg/ton tissue paper in practice would limit tissue paper producers to use only TCF pulps. This limit has no environmental or product safety background. It would without reason discriminate other pulps, which are produced in modern pulp mills and fulfill common BAT criteria set for pulp mills. There is practical evidence that there are ECF pulp grades, which give better tissue paper performance and require less energy in tissue paper production than TCF pulps. The proposed limit is based on other reasons than environment related and therefore cannot be accepted.

In addition, supply of TCF pulps is very limited and will decrease all the time. This is because the demand of TCF pulps by printing paper producers has strongly decreased from the level of mid 1990s. One reason to this situation obviously is that modern ECF pulp mills are very environment friendly, having invested on most modern process technology and effective wastewater treatment plants.

Metsä Tissue, Mariestad

Det finns i basmodulen ett krav på utsläpp av AOX till vatten på max 0,25 kg/ton pappersprodukt, beräknat som den viktade summan av uppmätta värden från tillverkningen av massakomponenterna. I Mjukpapperskriterierna är gränsen 0,05 kg/ton vilket inte kan motiveras med sakliga skäl. Utsläppen blir inte farligare för miljön om man tillverkar mjukpapper än om man tillverkar någon annan typ av papper.

Detta villkor gör att mjukpapperstillverkare är begränsade till att använda endast massa från ett mycket begränsat och minskande antal leverantörer på marknaden.

Oy Metsä-Botnia Ab, Kaskisten tehdas

Kaskös utsläpp av AOX år 2004 var 0,07 kg/t (produktion i medeltal 1217,7 t/d).

Andelen ECF och TCF var 71 % resp. 29 %.

Teoretiskt var AOX- utsläppet för ECF 0,1 kg/t.

TCF- massans tilläggskemikaliebehov var: Peroxid + 13 kg/t, DTPA + 1 kg/t (Natriumklorat – 7 kg/t).

Massautbytet är också sämre för TCF (COD- utsläppet ökar och ved går åt mera).

För Kaskö brukets del gäller att ECF- alternativet (AOX 0,1 kg/t) är minst lika miljövänligt som TCF, och dessutom mer kostnadseffektivt.

Oy Metsä-Botnia Ab

AOX- gränsen skall vara högre än 0,05 kg/t, då det saknas motivering till en strängare gräns än den i BAT.

- miljöinverkningsarna av AOX är obefintlig, om massabruket är väl skött och den fungerar enligt BAT

TCF- tillverkning är ett bra alternativ, men då andra miljöfaktorer beaktas:

- Det går åt mera ved, dvs utbytet blir mindre (COD- utsläppet och brukets belastning ökar)
- Kemikalier förbrukas mera, på grund av TCF- kemikaliernas sämre selektivitet, och för att blekning förs längre i om eftergulningen
- Man måste använda skadliga kemikalier (EDTA och DTPA)
- Massans styrka är sämre, som verkar även vid mjukpapper (starkare massa betyder minskad råvaruåtgång vid mjukpapper)

Alltså kan man säga, att ECF- alternativet är ett miljömässigt bättre alternativ än TCF.

Botnia är den enda TCF- massaproducenten i Finland, TCF- massa görs 650000 t/a. Vi vill verka i främsta ledet i framtiden också och vara med i miljöaktiviteter som verkligen verkar positivt på miljön. Vi vill inte att man rider på image-, kommersiella- eller politiska orsaker för eller emot något - samtidigt glömmade verkliga miljöinverkningsarna.

Oy Metsä-Botnia Ab, Kuituteknologia

Avloppsvatten som kommer till vattenreninganläggningen på massabruk som fungerar på nivån 0,2 kg AOX/t massa innehåller knappast nämnvärt tetraklorerade klorfenoler, -guajakoler och -katekoler, och inte alls pentaklorerade. Dessa ämnen avlägsnas i biologiska avloppsvattenreningen. Det reade avloppsvattnet innehåller under 1 mikrogram klorfenoler per liter, och även de är diklorerade då AOX- halten är på nivån 1 – 8 mg/l eller 0,1 – 0,2 kg/t massa.

Dessutom finns över 70 % av dessa i vattenfasen, vars molekylvikt är över 1000.

Detta betyder att klorfenolerna inte kan passera cellväggen.

Andelen klorfenoler är alltså under en tusendedel av AOX- mängden, och det är fel att därför kräva att AOX- gränsen skall vara nära noll. AOX – huvuddandelens (över 99 %) "toxicitet" för miljön ändras inte, för huvuddelens ämnen tillhör inte sk.

Besvärliga ämnen.

Det saknas bekräftelse till att AOX- gränsens halvering är miljökonsekvensmässigt befogat.

Oy Metsä-Botnia Ab

I ett massabruk , som har:

- syrgasblekning
- tillräckligt högt pH i blekningens sura steg
- Använder optimerad mängd klordioxid
R8/R10/R11- klordioxidtillverkning (klor under 1 %)

Finns inte klorerade ämnen i skadliga halter.

IPPC BREF anger AOX- maximum till 0,25 kg/t AD massa.

Det gäller att hålla fast vid 0,25 tills annat kommer fram, på så sätt att man menar maximum på AOX (och inte t ex $(0 + 0,5)/2$, alltså inte så att hälften l av produktionen körs med oblekt/TCF och andra hälften dubbelt högre AOX- nivå).

UPM-Kymmene, Wisapulp

Avstår från ställningstagande till förslaget, men föresår bifogade ändringar.

EU BAT BREF document that is meant for to guide pulp producers to use Best Available Techniques gives upper level of AOX as 0.25 kg/tonne of chemical pulp. This level refers to yearly annual average of product specific emissions, and shouldn't be seen as a limit, but as an upper level of AOX emissions that is still caused by chemical pulp production made with Best Available Techniques. The BAT BREF document recognises both ECF and TCF as a BAT technology.

When taking this and requirement limit for AOX of 0.05 kg/tonne of tissue paper into consideration, there's an obvious need for change in required AOX level of tissue paper. When tissue paper is made of 100% chemical pulp, the limit means that ECF bleached chemical pulps that are made in fully compliance with EU BAT BREF document can't be used! Therefore, the limit shouldn't be lower than 0.25 kg/tonne of paper. In case acceptable limit of chemical pulp is 0.4 kg/tonne, the same amount shall also be applicable for papers that can be made solely of chemical pulp.

Stora Enso Oyj, Kemijärven tehdas

Kemijärvi Pulp Mill has produced ECF and TFC pulp for last 10 years. ECF pulp accounted for 74 % of the production. Based on our experiences there is no significant difference in the environmental impact of TCF and ECF pulp production. We do not see any reason to favour TCF pulp.

We suggest that AOX limit would be 0,25 kg/t as it is in the basic module.

UPM-Kymmene, Pulp Steering

The proposed limit of 0.4 kg/tonne for AOX is relatively good. Though the latest comprehensive study, i.e. INFORProjekt- Nr. 19 **Comparison of Environmental Effects on Aquatic Life in the Manufacture of ECF and TCF Sulphate Pulps** made by The University of Darmstadt states that:

The pulp manufactured in ECF sulphate mills with an AOX effluent loading of less than 0.5 kg/t contains less than 200 mg/kg dry substance of chlorine compounds (OX content). The amount of chlororganic compounds in ECF pulps (OX value) is a suitable parameter to assess the aquatic environmental acceptance during the ECF pulp production and analysis of the OX content gives paper manufacturers the possibility to assess indirectly the environmental acceptability of the purchased ECF chemical pulp with regards to the AOX loading during the pulp manufacture. The analysis method used to recognise this value has been proven and the OX value in the pulp should be lower than 200 mg/kg TS (dry substance).

According to the above mentioned study there is no environmental harm recognised, if the AOX effluent loading of chemical pulp is less than 0.5 kg/t and a modern waste water treatment is used.

At the same time, proposed AOX limit for tissue paper states that:

In the version (v.3) of the tissue paper criterion that currently applies, the requirement limit for AOX is 0.05 kg/tonne paper product. It is proposed that this requirement should remain unchanged.

Based on abovementioned scientific literature, the limit value for tissue paper shouldn't be 0.05 kg/tonne, but much higher. If tissue paper would be made entirely of pulp that is considered as an environmentally accepted => **the suitable limit should be > 0.5, but in no means 1/10 of the level that is still suitable for the aquatic environmental acceptance.** There is no scientific reason stated for this extremely low AOX figure (0.05 kg/t) in the background report of tissue paper or in the existing scientific knowledge.

Stora Enso Oyj Fine Paper Veitsiluoto Mill

In the proposal the limit value of AOX-load is still 0.05 kg/t paper as in the existing criteria document. The extensive studies of the different effluents from BCF and TCF pulp production have not shown any essential differences in the environmental effects (e.g. Lehtinen et al.). We emphasize that ECF is BAT (best available technique) according to EU's Document on Best Available Technique in the Pulp and Paper Industry. Therefore we propose that the limit value of AOX in the Tissue Paper will be 0,25 kg AOX/t paper (instead of 0.05 kg/t paper) as it already now is in the renewed criteria (basic module) for Swanlabelled Copy and Printing Paper.

Stora Enso Oyj Fine Paper, Imatra Mills

The AOX limit in paper products' basic module is in line with the scientific evidence of environmental effects of ECF and TCF pulps. The proposed AOX requirement for Tissue Paper (0,05 kt/t) goes far beyond the basic module's AOX-limit as well as the

Best Available Technique level, which is recognized to be ECF in BREF document. If the intention is to promote usage of recycled fibre, we think that AOX-limit is not a transparent and acceptable manner to do it. Therefore we propose that AOX-limit for Tissue Paper would be the same as in basic module, 0,25 kg/t.

Kommentar från Nordisk Miljömärkning: I det gjeldende kriteriedokumentet for Mykpapir er kravet til AOX satt til 0,05 kg/tonn papir og 0,30 kg/tonn for hver massekomponent. I forslaget til nye kriterier er grensen til AOX pr tonn papir beholdt, men for de ulike massekomponentene er kravet endret til 0,40 kg/tonn masse, i tråd med basismodulen.

Ettersom høringskommentarene til AOX-kravet var kritiske til en grense på 0,05 kg AOX/tonn papir, ønsket Nordisk Miljømærking å få kommentarer fra andre produsenter. Södra Cell AB og SCA Östrand ble kontaktet for svare på noen av påstandene i høringskommentarene. Her er en sammenstilling av svarene:

Södra Cell AB

"Södra Cell, som enbart tillverkar marknadsmassa, har 15 års erfaring av TCF sulfatmassablekning och har hittills tillverkat över 12 miljoner ton TCF massa (vi är världen största TCF sulfatmassa producent). Det förhållandet att vi tillverkar marknadsmassa gör att vi ständigt utsätts för kvalitetsgranskning och att vi konkurrerar med producenter från hela världen som använder äldre blekningsteknik, som konventionell klorkemikalieblekning eller klordioxidblekning (ECF). Skulle vår TCF massa ha undermålig kvalitet eller orsaka oss extra kostnader skulle vi aldrig klara den konkurrensen.

Av våra 4 bruk är 2 helt omställda till TCF, Södra Cell Värö och Södra Cell Mönsterås. Södra Cell Mörrum tillverkar TCF lövmassa medan huvudelen av barmmassan är ECF (vi har där 2 bleklinjer). Södra Cell Tofte kör enbart ECF. Anledningen till att vi inte ställt om Mörrum och Tofte är dels att det fodrar investeringar dels att den specifika efterfrågan på just TCF ligger under den volym vi totalt tillverkar vid Värö och Mönsterås. Huvuddelen av vår produktion säljs som "blekt sulfat" där kunderna efterfrågan kvalitetsegenskaperna utan att bry sig om miljöprestanda eller blekkemikalier. Genom att vi tillverkar både TCF och ECF massa kan vi jämföra våra olika produkter utifrån kvalitet och kostnader (och det gör vi kontinuerligt av produktivitetsskäl). Vi kan konstatera följande:

Vi har inte högre vedförbrukning till följd av TCF blekning

Det lägsta utsläppet från fabrik, dvs före rening, (vid jämförbart kappatal och vedråvara) kommer från ett av TCF bruken, som också har det lägsta utsläppet i Sverige efter rening. Blekkemikaliekostnaden för jämförbara produkter ECF/TCF är i stort likvärdig. Massastyrkan/kvaliteten skiljer sig inte signifikant mellan jämförbara produkter ECF/TCF. Det har också framförts åsikten att användningen av komplexbildare (vi använder EDTA) är till särskild miljömässig nackdel för TCF jämfört med ECF. Här måste självfallet utsläpp av organiska klorföreningar plus klorat ställas mot utsläpp av komplexbildare och på marginalen ökat kväveutsläpp. Vilket är bättre/sämre?, det finns nog inget entydigt svar på detta. Samtidigt får vi inte glömma att idag fungerar tekniken att biologiskt bryta ned EDTA alldeles utmärkt. Vi har en reduktion av EDTA (med samtidig bindning av kvävet i biomassan) i våra aktiva slamavläggningsanläggningar som ligger i nivån 80-90%".

SCA Östrand

"SCA Östrand som har en lång erfarenhet av TCF blekning ombads att kommentera specifika frågor:

-Det går åt mera ved, dvs utbytet blir mindre (COD- utsläppet och brukets belastning ökar)

Vi har vid Östrand kört 100% TCF sedan 1996 och vi kan inte se någon skillnad i utbyte. Dessutom är det ren lögn att utsläppen skulle bli större. Detta skulle möjligen kunna ske om man använder en mycket gammal processutrustning för tillverkningen. Det har också visat sig att de som försökt tillverka TCF i gamla blekerier har slutat med det p g a dålig kvalitet och höga kemikaliekostnader. Men med detta som bakgrund skulle utesluta allt TCF är bara ett sätt för företag att komma undan nyinvesteringar. Att säga att det skulle gå lika bra med ECF är bara ett sätt att försvara gamla redan betald processutrustning och inte just mot oss som investerat i moderna blekteknik. Vid modern TCF-blekning blir det tvärt om lägre lägre utsläpp! Orsaken till detta är att när man inte använder klorinnehållande kemikalier kan avloppsvattnet föras tillbaka i processen och användas som tvättväska i tidigare processteg. Därefter kan detta vatten indunstas och föröreningarna kan förbrännas i sodapannan. Detta är omöjligt vid ECF p g a korrosionsrisken. Från vårt moderna blekeri släpper vi ut 7-8 m³ vatten/ton massa. Från en normal ECF-process släpps ca 40 m³ vatten/ton massa.

-Kemikalier förbrukas mera, på grund av TCF- kemikaliernas sämre selektivitet, och för att blekning förs längre iom eftergulningen

Samma här! Försöker man tillverka TCF i en gammal processutrustning får man sämre selektivitet. I en modern process är inte selektiviteten sämre än i en ECF-process. Den är till och med bättre än i en gammal processutrustning som egentligen är tänkt för klorblekning men som man nu kör ECF i. Vad syftar på med eftergulning är att en TCF-massa har ett något högre kappatal (restligninhalt) än ECF. Det är sant men skillanden mellan en modern TCF och ECF är marginell. Men samma här försöker man tillverka TCF i en gammal processutrustning blir naturligtvis skillnaderna större.

-Man måste använda skadliga kemikalier (EDTA och DTPA)

Dessa kemikalier används också vid ECF-blekning och kör man s k ECF-light (den modernaste formen av ECF med bara ett CLO₂-steg) är det ingen skillnad alls. Även om man använder något mer vid TCF än vid ECF så är inte utsläppen större. Det beror på att dels doseras en del av komplexbildaren i den slutna delen av fabriken och dels förs en del tillbaka till den slutna delen av fabriken med motströmstvätten. Därför är inte utsläppen högre från en modern process som Östrands än en ECF-process.

-Massans styrka är sämre, som verkar även vid mjukpapper (starkare massa betyder minskad råvaruåtgång vid mjukpapper)

Det här är ett mycket fult påhopp som jag skrev ett svar på i er tidskrift för några år sedan när det gällde tryckpapper. Vid Ortviken används en mindre mängd armeringsmassa vid LWC-tillverkningen än vad våra konkurrenter gör. Skulle TCF-massan vara så dålig som man påstår skulle vi ju behöva mer än våra finska konkurrenter.

-Alltså kan man säga, att ECF- alternativet är ett miljömässigt bättre alternativ än TCF."

Min åsikt är att de remissvar du presenterat bara är till för att försvara gamla processer som man inte klarar av att tillverka en bra TCF-massa i. Det måste väl ändå vara en av svanmärkningens viktigaste uppgifter att för utvecklingen inom miljöområdet framåt. Att hålla ett antal gamla blekerier under armarna anser jag inte befrämja en sådan utveckling".

Nordisk Miljømærking ønsker, på bakgrunn av alle kommentaerene å presisere at bakgrunnen til kravet er ikke å utelukke ECF-masser, men å premiere ulike masser

med lave utslipp. Det finnes ECF masser på markedet i dag med utslipp på 0,05 kg AOX/tonn masse, og det er viktig å presisere at masser med utlipp over denne grensen også kan inngå i svanemerkeede produkter så lenge kravet til AOX/tonn papir overholdes.

BAT-nivåene på 0,25 kg AOX/tonn masser er en **øvre** grense som samtlige av Europeiske massebruk prøves mot i henhold til IPPC direktiv 96/61/EG (2007). Nordisk Miljømærking kan imidlertid se at for noen typer masser, der det er et ekstra ønske om bløthet, kan kravet til AOX hindre produktutvikling og bruk av masser med korte fiber. Derfor vil det bli satt et eget krav til spesialprodukter, som f.eks. papirlommetørkler, der det er ønskelig med bruk av masser med korte fiber.

Kravet kommer att utvidgas med følgende:

Udslip af AOX for specialprodukter indenfor mjukpapper

Från tillverkning av spesialprodukter så som näsdukar och ansiktsservetter får utsläpp av AOX vara högst 0,25 kg /ton papper.

For øvrige produkter vil kravet i K5 være som i høringsdokumentet.

5.6 K6 Klororganiska ämnen i våtstyrkemiddel och andra hjälpkemikalier

Blackburn Chemicals Ltd

Whilst we fully support your proposals to revise the criteria for eco-labelling of tissue paper we have to object to one of the new requirements. This is proposal R6 which does not permit **any** epichlorohydrin, dichloroisopropanol or chloropropanediol in chemicals used on yankee cylinders in tissue production. If this were to be adopted it would put severe restrictions on the chemicals available for this application.

These low molecular weight chloro organic compounds will be permitted in wet strength agents up to a maximum of 0.1% on dry matter content.

Typical addition levels of wet strength agents in tissue are between 0.2% and 3% on dry matter basis. Typical levels of addition of yankee cylinder auxiliary chemicals are 1 to 5mg. per square meter. This is less than 0.01% on dry matter content, a fraction of the amount added for wet strength.

We would therefore propose that **0.1% of low molecular weight chloro organics are also allowed in yankee cylinder auxiliary chemicals**. This will have little effect on the overall level of these materials in the tissue and will ensure that the tissue mills have the choice of a number of products at competitive prices.

European Paper Chemical Group

The requirement that "other auxiliary chemicals used on yankee cylinders" must not contain epichlorohydrin (ECH), dichloroisopropanol (DCP) or chloropropanediol (CPD) can not be met

by industry as yankee cylinder coating products are up to appr. 95 % based on resins made with epichlorohydrin as starting material, and will therefore contain these residues. Due to the very limited number of alternative products available this ban would create severe problems in the market.

Hercules

1. Hercules currently produce Wet Strength Resins to different specifications, so called G1 , G2 and G3 standards. Only the G3 products will comply with a limit of 0,1 % on dry basis for low molecular chloro-organic compounds. The G3 type products represent only ca 10% of our production volume, and are currently manufactured for the towel sector and specialty grades such a filter and coffee paper where the legal requirements in terms of DCP/MCPD are much more stringent . However, the majority of the wet strength agents currently used by the tissue paper industry will not meet this criteria. Our current production capacity is set up for production primarily of G1 and G2 resins, and moving to G3 specification for all products will not be possible short/mid term and not without significant investment on our part. A supply gap would therefore be created in the market place, which would force prices significantly higher for G3 resins until supply conditions are satisfied. On short/medium term the proposed criteria would create major problems for many current and prospective producers of Swan labeled Tissue paper. Such a sharpening of the limits would require a longer planning horizon to be practical and possible to comply with.
2. The requirement that other auxiliary chemicals used on yankee cylinders must not contain epichlorohydrin (ECH), dichloroisopropanol (DCP) or chloropropanediol (CPD) will pose a major problem, since most yankee cylinder coating products (YCC's) are based on resins made with epichlorohydrin as starting material, and will therefore contain these residues. There is a limited choice of effective alternative chemistries and product types available, that could perform the same function in a technically cost effective way.
It is also inconsistent to allow low levels of low molecular chloro-organic substances in wet strength agents (which are used in much higher volumes) but not allow the same in YCC's. The technical reasons for the presence of these substances in the products are exactly the same.

Nalco

1. Yankee Coating chemical. PAE resins represent at least 90% of the products present at the moment in this market segment. There are no too many alternatives to this chemistry for this particular tissue making operation. This is particularly true for all modern machines at high speed and characterized by heavy heat transfer at the Yankee surface. However, epichloridrin represents only a reagent in the manufacturing process of the PAE resin and it can be completely consumed during the polymerization, it depends from the process. Additionally, since PAE resin for Yankee coating application are not applied directly to the paper but spray-on the Yankee surface, the expected transfer from the

Dryer to the paper must be considered very narrowed. Considering this point and in order to fulfill requirements for lowering AOX, our recommendation goes in the direction of a statement dealing with PAE resin for Yankee coating application without free epichlorhydrin in the final formulation.

2. Nalco is not a primary producer of wet strength resin, however the requirement for a resin with a limitation of 0,1% of low molecular weight chloro-organic compounds such as Epichlorhydrin, dichloroisopropanol (DCP) and chloropropanediol (CPD), can be only fulfilled by the third generation of wet strength resin (G3), which represent a niche production mainly for the tea and coffee bag paper. This implies two major effects: the current G3 products have a cost of manufacturing and price for the final tissue makers which is already more than double comparing to the normal wet strength resin. Adoption of this product will put Nordic European Tissue makers in a no competitive position comparing to other Europeans.

At last but not the least, current volume availability in the market will cause a lack in the product supply both in the short term and in the middle terms period. Only with a huge capital investment chemical producer could be able to satisfy industry requests in the long terms period and with further heavy consequences in the cost/pricing scenario.

Metsä Tissue, Mariestad

I det nya förslaget krävs våtstyrkemedel av generation 3. Enligt vår leverantör medför detta stora svårigheter att få fram tillräckliga mängder, förutom mycket höga kostnader pga detta.

§

Det är därför lämpligt att ha kvar nuvarande kriterier.

De mängderna av kemikalier som används på yankeecylindern är små. Eftersom produkterna sprayas på yankeecylindern så är andelen som följer med produkten är mycket liten. Med de mängder som följer med produkten vid användning av dagens preparat, kan det inte vara rimligt att ur produktsäkerhetsynpunkt förbjuda de små mängder som används, samtidigt som man samtidigt tillåter att använda stora mängder våtstyrkemedel.

Metsä Tissue Oyj

The proposal includes the tightening of the limit the sum of chloro-organic substances in wet strength agents from 1.0% to 0.1% and a total ban on auxiliary chemicals used on the Yankee cylinder containing epichlorhydrin (ECH), 1,3-dichloro-2-propanol (DCP) or 3-monochloropropanediol (CPD).

Epichlorhydrin (ECH) in Yankee coating and wet strength chemicals is needed as a cross-linking agent. This means that certain amounts are needed to guarantee that the essential polymerization process will work. DCP and CPD are by-products of this cross-linking process, and are generated especially when there is a misbalance between cross-linking agent (ECH) and monomer.

This proposal would have drastic influence on tissue paper manufacture. It is stated in the criteria background paper that there are alternatives to products, which are used

today to achieve wet strength properties and products for Yankee coating. It is true in theory but not in practice. First, based on our experience, there are not real commercial alternatives to present products in the near future. Secondly, the proposal would mean dramatic additional costs for swan labeled tissue products. This would mean unfair and unnecessary competition benefit to non-labeled products.

We think it is not even logic to ban Yankee coating chemicals containing ECH, DCP or CPD and simultaneously allow same components in wet strength chemicals - the use of wet strength chemicals is remarkably bigger than those of Yankee coating chemicals.

In our opinion it would be better to allow epichlorohydrine in wet strength resin and Yankee coating chemicals, and instead limit the amount of DCP and CPD in the end product *if it is designed and meant for food packaging purposes*. Tissue papers are not meant for food packaging although some of them may occasionally come into short contact with foodstuffs. This way it is still guaranteed that the cross-linking process required for wet strength of the paper as well as in Yankee coating is been achieved, without compromising end product safety.

SCA, Tissue Europe

The suggested lower limit (0.1%) of low-molecular chloro-organic compounds in wet strength agents will be hard to reach for many of our products with the wet strength agent we use today. Many of the wet strength agents on the market will not fulfil the new criteria. Our suppliers indicate that it will be hard to increase the production of wet strength agent with a low content of low-molecular chloro-organic compounds in such a short term. We are concerned that the lack of Swan approved agents will lead to a higher price for these chemicals.

Eka Chemicals AB

Objections to – Other Auxiliary chemicals used on yankee cylinders in tissue paper production must not contain epichlorohydrin (ECH), dichlorisopropanol (DCP) or chloropropanediol (CPD).

Our recommendation: Other auxiliary chemicals used on yankee cylinders in tissue paper production may contain a total of no more than 0.03% of epichlorohydrin (ECH), dichlorisopropanol (DCP) or chloropropanediol (CPD) – calculated on the basis of the dry matter content.

According to our opinion, nearly all chemicals used on the market as yankee coating additives are polyamidamin based chemicals with similar chemical structure as wet strength agents, or other chemicals processed with Epichlorohydrine. To avoid additive with high levels of DCP, CPD and ECH, our recommendation is to allow only product with low content of these components. If the limit is 0,03%, it is lower than for wet strength agents, which will be 0,1%. Eka Chemicals is one of the producers of Yankee coating additives

Chemische Fabrik Brühl Mare GmbH

The Mare Group with the mother company Mare S.p.A. in Italy is an important european producer of wet strength agents based on polyamide epichlorhydrin resins.

Unfortunately late we've got message from our customers concerning your proposed criteria on Nordic Ecolabelling of Tissue paper and the deadline of 2th december. We and our customers are involved in a strong way concerning the proposed decrease from 1,0 % to 0,1 % DCP/CPD and we thank you for the opportunity to comment this decrease. Please find enclosed our replay form. We reject the height of the decrease and we hope that your are following our arguments and were to agree to a limit of 0,25 %.

Our group is an important producer of wet strength agents based on polyamide epichlorhydrin resins.

We reject the proposal regarding the fact that wet strength agents for tissue may contain in the future only 0,1 % DCP/CPD (1000 ppm) instead of today 1,0 % (10.000 ppm).

Of course we are following the trend of lower levels of DCP and DCP and we spend a lot of research and efforts in this theme. It is possible to produce such products, the draft is right. But these products are very expensive and do not have the same performance. At the moment a limit of 0,25 % is applicable with a justifiable financial burden for the Tissue industry.

So our suggestion is to decrease the level to 0,25 %. Lower levels will be a big financial handicap for the Tissue industry. With 0,25 % a great improvement will be already reached.

Swedish Tissue

I våtstyrkemedel är det godkänt att ha små halter av tex DCP och MCPD, däremot är ej samma ämnen godkända i tex spraykemikalier!! Var finns konsekvensen?

Måste vara bättre att sätta en gräns som gamla BgVv numera BFR har gjort. Denna gräns på färdig Tissue är: För MCPD= $<12\mu\text{g}$ per liter vattenextrakt, för DCP= $<2\mu\text{g}$ per liter vattenextrakt.

Sådana mätningar skickar vi regelbundet till Tyskland för analys. Institutet för Miljömedicin finner det anmärkningsvärt att hälso- och miljöfarliga kemikalier av den typ som omnämns när det gäller att göra mjukpapper våtstarkt (punkt K6) överhuvudtaget skall få användas i en Svanenmärkt produkt. Det konstateras vidare att 0,1% låter lite men kan ändå innebära oönskad exponering av så väl arbetare som konsumenter. Svanenmärkt papper bör framställas med andra alternativa processer eller så bör det ej få märket Svanen.

Georgia Pacific Nordic

The requirement to limit low molecular chloro-organic compounds in wet strength resins from 1,0 % down to 0,1 % could theoretically be met by using so called G3 wet strength resins. However, G3 products are not readily available on the market and, therefore, this would increase chemical cost by hundreds of thousands of euros per mill. Thus, tissue products containing wet strength resins such as kitchen towels are

primarily used for short term wiping – both wet and dry. Migration times are principally very short.

Yankee coating chemicals are mostly made of resins containing epichlorohydrin. There are alternatives on the market but unfortunately coating is a very sensitive part of the process and varies from machine to machine. In many cases mills are forced to use different coating chemicals on different machines because a coating that suits one process and Yankee is impossible for another - even if the machines stand next to each other and have otherwise same type of chemistry, raw materials, water circulations and fresh water. Limiting the number of alternatives in Yankee coating would prevent ecolabelling in the majority of the mills.

This requirement is also conflicting with regard to allowing low levels of low molecular chloro-organic compounds in wet strength resins that are used in much greater volumes than coating chemicals. The ratio could be for example 1:100 (coating chemicals : wet strength resins).

Kommentar från Nordisk Miljömärkning: Kravformuleringen och nivåerna byggde på informationen att det finns alternativa produkter till epiklorhydrinbaserade hjälpkemikalier och tillräckliga volymer av s.k. generation 3 våtstyrkemedel. Remissvaren har visat på att så är inte fallet varför kravet ska ändras enligt följande:

”Våtstyrkemedel får innehålla sammanlagt högst 0,7 % av de lågmolekylära klororganiska föreningarna epiklorhydrin (ECH), diklorisopropanol (DCP) och klorpropandiol (CPD) -räknat på torrsubstansinnehållet.

Gränsen för övriga hjälpkemikalier som används på yankee cylindern vid mjukpapperstillverkningen är sammanlagt 0,05% för epiklorhydrin (ECH), diklorisopropanol (DCP) och klorpropandiol (CPD).”

5.7 K7 Parfym

Se kapitel 4.9 för kommentarer.

5.8 K8 Tillsatser i toalettpapper

SCA Tissue Europe

We don't see any reason why toilet paper shall be treated different than other kinds of tissue paper. We support the criteria in R9 and think the criteria can be valid for toilet paper as well. We want the Swan to show that the product is environmental sound, not influence on product development in general.

Kommentar från Nordisk Miljömärkning: Efter att krav K9 har skrivits om har detta krav blivit överflödigt och tas bort. (Kraven på tillsatserna har utökats).

5.9 K9 Tillsatser av kosmetiska eller kroppsvårdande preparat

Institutet för Miljömedicin

För det tredje så har vi svårt att acceptera att Svanenmärkt papper skall innehålla kosmetiska produkter (punkt K9). Om ändå så blir fallet så anser vi att inga allergena ämnen bör användas samt att de kosmetiska produkter som tillsätts i sin helhet måste följa Nordisk miljömärknings kriterier för kosmetika

Miljøkontrollen, Københavns Kommune

Kosmetik og parfume: Skal undgås helt – Der bør ikke være spidsfindige og komplicerede undtagelser.

Begrundelse:

- Fra brugerside er der en forventning om at svanemærkede produkter betegner en højere og renere standard end tilsvarende traditionelle produkter.
- Antallet af kosmetik og parfumeallergikere er så stort, at de netop i de svanemærkede produkter bør kunne finde et alternativ. Hvis en svanemærket serviet reklamerer med ”Uden parfume”, vil det være særdeles svært at forklare hvorfor en anden svanemærket serviet alligevel indeholder parfume.
- Parfume vil svække tiltroen til mærket.

Miljøstyrelsen, Danmark

Anående lotion og tilsætningsstoffer:

Link til dansk forbrugerprojekt: www.mst.dk/kemi/02054500.htm. Kemiske stoffer i papirlommetørklæder og toiletpapir Kortlægning nr. 34 , 2003

Miljøstyrelsen forslår at

- max 3 g/kg og skal overholde svanens kosmetikkriterier (jf. ovenstående forbrugerprojekt ovenfor der angiver meget mindre indhold end 10 g/kg).
  - indhold af lotion maksimalt må være 3 g/kg.
  - ingen hormonforstyrrende stoffer
  - ingen optisk hvidt
  - tilsætningsstoffer, der i ovenstående forbrugerprojekt er identificeret og udtalt bekymring om, også bør udelukkes af produktgruppen
-

Tilsætninger af over 10g/kg lotion kan ikke accepteres.

Det er i øvrigt Miljøstyrelsens opfattelse at alle papirprodukter der indeholder lotion hører under kosmetikdirektivet.

Metsä Tissue Oyj

Common tissue paper products are not cosmetic products, but “products of everyday use” according to EU law. This classification considers that tissue paper cannot be

economically manufactured according to *cosmetic GMP (Good Manufacturing Practice)*. However, lotions and perfumes can be and are manufactured according to cosmetic GMP and are hence available as cosmetic products. Tissue products carrying lotions can provide added value to the consumer by giving some extra “caring” properties, meaning the lotion can be transferred to the skin of the consumer and give a skin care effect. Also, irritated skin can be protected or avoided, as it is the case with lotionized handkerchiefs that reduce irritation and redness around the nose. This skin care effect is generated by the lotion in the tissue, therefore the lotion should comply with cosmetic law.

Tissue products containing perfumes can contribute to the well being of the consumer, e.g. lifting the mood. If essential oils are used, the perfume can even be used for aroma therapeutic purposes. Also, sometimes perfumed products are used to mask bad odors, for example on public toilets etc. Therefore perfumes are considered by us as a valuable resource to add value to tissue papers.

Our proposal

Our proposal regarding criteria for lotionized and/or perfumed tissue products is as follows. Allow free addition of perfumes and / or other cosmetic preparations into tissue paper products as long as following criteria are fulfilled.

Use only perfumes and lotions that are cosmetic products according to EU criteria.

Use only tissue paper that complies with the Nordic Swan Ecolabelling Criteria for Tissue papers.

Use the INCI declaration (International Nomenclature of Cosmetic Ingredients) on the package to inform the consumer about the ingredients of the lotion and/or perfume. The INCI declaration has to mention all lotion components plus the 26 most potent allergens (from perfumes, defined by EU list) separately if they are present, so the information will be even more valuable for people suffering under allergies.

Secure lotionized/perfumed tissue product safety by testing the following *in addition* to normal tissue paper:

Dermatologic patch test, in order to minimize allergic potential

Test the lotionized tissue product for microbial stability -> safe use for consumer

Ensure that the following certificates from suppliers of lotion and perfume are given:

Product is a cosmetic product according to EU legislation

Perfume: List of ingredients/allergens to be mentioned in the INCI

INCI declaration of ingredients for lotion

Lotions: Microbial stability test passed

Kommentar från Nordisk Miljömärkning: Thank you all for your answers. This comments from Nordic Ecolabelling refer to the answers from Institutet för Miljömedicin, Miljøkontrollen, Københavns Kommune, Metsä Tissue Oyj and Miljöstyrelsen (Danmark).

Regarding the comments from Institutet för Miljömedicin and Miljökontrollen, we want to repeat that perfume is forbidden in Swan labelled tissue products (when not added to other purposes than to give the product odour).

For tissue products, like paper handkerchiefs, there are a lot of products on the market where different chemical substances are added to improve the properties. The main goal for Ecolabelling is to guide the consumer to choose the environmental best product and to prevent unwanted health risks, including the consumers which prefer products with lotion/balsam. Therefore we try to set strict requirements to all additional chemicals, both related to environmental and health issues. As known, Ecolabelling has for the last three years had criteria for cosmetics products, including wet wipes.

There seems to be a thin line between the definition of tissue paper as a “products of everyday use” according to EU law, where only added lotions and perfumes are cosmetic products (Metsä Tissue Oyj) and that tissue paper itself is a cosmetic product (Miljöstyrelsen). It seems therefore reasonable to set a requirement to all additional chemicals that they must fulfil the Ecolabelling requirements for cosmetics products. The new requirement will be:

”Kosmetiska eller kroppsvårdande preparat samt doftande ämnen, vars huvudsakliga uppgift är annan än att förse pappersprodukten med doft, ska uppfylla kriterierna för kosmetika inom Nordisk Miljömärkning”.

As regards substances with potential for endocrine disruption, the following requirement is given in Nordic Ecolabelling criteriadocument for Cosmetic Products: none of the constituent substances must be regarded as having potential for endocrine disruption in accordance with official lists published in any Nordic country or the EU.

The use of optical brighteners is restricted by the criterion K10 where the bleeding of them from the product is restricted.

5.10 K10 Innehåll av skadliga ämnen och blödning

Georgia Pacific Nordic

Dyes and inks can not meet bleeding level of 5 in all shades – at least not in 24 hour test. EN 646 allows a shorter (10 min.) testing period that results in most cases to the level of 5. However, there are some shades that are likely to be in the level 4-5.

SCA Tissue Europe

Slime control agents and antimicrobial substances: As far as we can see the scale in method SS-EN 1104 don't have a level 5.

Optical brighteners: To decrease the allowed bleeding of optical brighteners to level 5 for recycled products might be a problem. Even though no brighteners have been

added in the process, it is many times hard to assure that the raw material, the recycled fibres, don't bleed any optical brighteners.

Mattilsynet

Det er viktig at dere nå avklarer om dere skal gå for at miljømerket mykpapir skal være av en kvalitet som egner seg for direkte kontakt med næringsmidler eller ikke. Dette er selvsagt mest aktuelt for tørkeruller, jf den saken som Mattilsynet brakte opp for et par år siden om tørkeruller egnet for å tørke av kjøtt og fisk. Jeg tror dere gjør lurt i å stille et slikt krav, ettersom dere da enkelt kan si at "svanemerkede tørkeruller er egnet til matkontakt".

I så fall:

Mykpapir egnet for direkte kontakt med næringsmidler skal være merket, jf prinsippet om positiv merking. Bestemmelsene om merking finner dere i rammeforordning for materialer i kontakt med næringsmidler, artikkel 15, se vedlegg. Som dokumentasjon på oppfyllelse av merkekravet i Artikkel 15 kan dere for eksempel be om utsnitt av merking på emballasjen, eller bare en beskrivelse av hvordan merkekravet er oppfylt fra produsenten.

For produkter ment for direkte kontakt med næringsmidler er det viktig at produsenten kan dokumentere oppfyllelse av det generelle helse- og kvalitetskravet i artikkel 3. En erklæring vedrørende oppfyllelse av BfRs veiledning på mykpapir-området er en god måte å vise at artikkel 3 er oppfylt på, gjerne supplert med utfyllende dokumentasjon på sentrale analyser (jeg lurer på om det ikke er noe av dette dere allerede har inne i K10). Alternativt kan dere kreve en erklæring på at Europarådsresolusjon for papp og papir er oppfylt. Denne er dels basert på BfR-veiledningen.

Härryda Kommun, Konsumentvägledningen

Hushållspapper av returfibrer lär avge skadliga ämnen vid upphettning tillsammans med fett, ex bacon i mikrovågsugn. Behövs varning eller information om detta? Stämmer uppgiften?

Kommentar från Nordisk Miljömärkning: Kravnivån för blödning av optiska vitmedel, färg och tryck ändras från nivå 5 till nivå 4-5.

Den angivna nivån 5 för innehåll av tillväxthämmande effekt för mikroorganismer enligt testmetod SS-EN 1104 är ett tryckfel och tas bort.

Informationen om avgång av skadliga ämnen vid upphettning tillsammans med fett har Nordisk Miljömärkning inte kunna hitta någon information om. Det undersöktes tidigare i Danmark om det fann risk för migration av Bisfenol A från returfiberbaserat hushållspapper till maten i en mikrovågsugn. Försöken visade att det inte skedde.

För att tydliggöra för konsumenterna ska de Svanmärkta hushållspapper som marknadsförs som papper i kontakt med livsmedel följa ”The Guidelines for tissue paper kitchen towels and napkins”, Policy statement concerning tissue paper kitchen towels and napkins, Partial Agreement in the Social and Public Health Field, Council of Europe. version 1-22.09.2004.

5.11 K11 Absorptionsförmåga hos hushållspapper och torkpapper (både ark och rulle)

Swedish Tissue AB

Absorptionsnivå

För att få kalla en Tissue för ”köks tissue” krävs en min absorption på 5 gr vatten/gr tissue och 30 sek. Metod ENV 1265-8.

Vi som tillhör pappersbruk hävdar att vi ej kan påverka den totala absorptionen, kanske däremot absorptionshastigheten!

Det är ju massfibrerna som styr vilkavärden vi kan uppnå i färdig tissue inte vår process!

Min erfarenhet säger att ett rimligt värde för den totala absorptionen är: <4,0 gr/gr och 30 sek.

gr/gr och 30 sek innebär enl min erfarenhet att mycket färdig tissue måste kasseras pga att vi ej når öreslagen nivå!

Förslag: 4,0 gr/gr och 30 sek.

Kommentar från Nordisk Miljömärkning:

Swedish Tissue anser att minimumkravet på absorptionen för hushållspapper och torkpapper (ark och rulle) : 5 g vatten /g papper, är för strängt. Det bör preciseras att kravet gäller en konverterad produkt, som för hushållspappers del betyder minst två pappersark tillsammans. Konverterat hushållspapper är nästan alltid dessutom präglad, som också ökar vattenabsorptionen utöver ett enkelt pappersarks.

En dansk undersökning ” Suger godt, men koster dyrt” (refererat i tidskriften Tænk + Test , nr 43, april 2004) visar att förädlade produkters vattenabsorption inte understiger 5g/g. I undersökningen fanns det med hushållspapper baserade på 100 % returfibrer. Andra uppgifter som Nordisk Miljömärkning fått i samband med revisionsarbetet har gett liknande siffror.

Testmetoden skall vara ENV 12625-8, som innebär en fullständig neddränkning av den konverterade hushållspappersprodukten i 30 sekunder. Denna test är ett slags högsta möjliga vattenretentionssiffra för hushållspapper. Testen efterliknar inte uppsugning av vatten från ett plant underlag. Kravet är avsett som kvalitetsgaranti, inte som strängt miljökrav.

5.12 K12 Styrka/perforering på hushållspapper

SCA Tissue Europe

We don't think a general demand for kitchen towel to be perforated is a good solution. A towel without perforation, made to be torn of in another way, should still have the possibility to be Swan labelled.

Härreda Kommun, Konsumentvägledningen

Om hushållspapper: bra med tydlig perforering med 10-12 cm avstånd för att hålla nere förbrukningen.

Kommentar från Nordisk Miljömärkning: Hushållspapper utan perforering kan Svanmärkas och omfattas inte av detta krav. Kravtexten ska förtydligas. Det finns redan på marknaden hushållspapper med mindre arkstorlek som kan väljas av de konsumenterna som inte behöver det större arket. Detta är ett område som Nordisk Miljömärkning lämnar åt konsumenternas val.

5.13 K13 Toalettpapper

Swedish Tissue AB

För att klassas som Toalettpapper får ingen våtstyrka användas. Självkligt!

Men att sätta en gräns så lågt som $< 10 \text{ N/M MD}$ är ej relevant!

Min erfarenhet under 25 år med mätningar visar att den så kallade egen nivån ligger mellan 15-30 N/M MD. Detta då på ett Toa papper på 15-16 gr/m², den ytvikt som de flesta toa papper ligger på. I remissen relaterar man till 18 gr/m², gör difinitivt ej saken bättre!

Min erfarenhet grundar sig på svensk vedråvara. Kan kanske ge andra värden för recycled och tex eucalyptus.

Kommentar från Nordisk Miljömärkning: Nordisk Miljömärkning tackar för svaret.

Nordisk miljömärkning vill poängtera betydelsen av att toalettpapper inte får vara våtstarkt.

Detta krav har inte som avsikt att utesluta vissa fiberslag. Meningen är att ställa ett krav som garanterar att toalettpapperet inte är våtstarkt. Det är känt att vissa fiber, t ex vissa returfibertyper, kan ge resterande våtstyrka som är högre än nyfibers. Dessutom är det klart att olika papper har kraftigt varierande basstyrka, dvs torr dragstyrka i maskinriktningen.

Därför ändras kravet till gränsvärde för relativ våtstyrka. Detta för att inte papper med hög styrka skall diskrimineras med ett fast högsta värde på våta dragstyrkan.

5.14 K14 Förpackningsmaterial

5.15 K15 Förpackningen utformning

Finlands miljöcentral

Finlands miljöcentral (SYKE) godkänner förslaget, men föreslår följande ändringar.

Krav K15 'Förpackningens utformning' kan vara för generell. Nuvarande kravet är, att "Förpackning av produkten ska vara optimerad ur transportsynpunkt." Det finns inga specificeringar för förpackningen, som skulle inte vara acceptabel. Därför vi föreslår, att kriterium övervägas, så att det ska vara klart, vilken slag av förpackningen fyller kravet.

Kommentar från Nordisk Miljömärkning: Takk for svar. Det er første gang at Nordisk Miljømerking stiller et krav som er direkte relatert til transport. Vi har i mange år arbeidet for å kunne stille relevante krav til transport, men styrbarheten for produsentene (lisensinnehaveren) er liten. Derfor ville vi stille krav til et område der produsenten selv kan styre prosessen. I denne versjonen av kriteriene ønsker vi derfor en beskrivelse fra produsenten over type forpakning og på hvilken måte de forpakker produktene for å minimere transport. Det vil gi oss erfaringen til å stille et mer spesifikt krav i neste versjon av kriteriene.

6 Kommentarer till bakgrunden, i detalj

Inga kommentarer har givits till bakgrundsdocumentet

7 Analys av kommentarerna

Remissförslaget till de nya kriterierna för mjukpapper har fått många bra kommentarer. I ett läge där Bas -och Kemikaliemodulen som innehåller en stor del av kraven är redan fastställda kan 56 svar betraktas som en mycket hög svarsfrekvens. Remissinstanserna har visat stort engagemang och gett nyanserade och djupgående kommentarer som har använts för att förbättra de föreslagna kriterierna. Svaren har kommit från olika mjukpapperstillverkare, underleverantörer och myndigheter samt NGOs, vilket har nyanserat de olika frågeställningarna.

Nästan samtliga av de föreslagna kraven erhöll någon kommentar medan majoriteten av remissvaren gällde kravet på klororganiska ämnen i våtstyrkemedel och andra hjälpkemikalier samt på kravet på utsläpp av AOX.

8 Diskussion och slutsatser

Flera av kraven har ändrats på grund av remissvaren:

K5 Utsläpp av AOX. Mjukpappersprodukterna kan indelas till de s.k. bulkprodukterna som utgör 90% av de producerade mjukpappersprodukterna i Europa och till specialmjukpapper som utgör en mindre del av produktionen. Till bulkprodukterna hör toalettpapper, hushållspapper, torkpapper av olika slag o.s.v. och till specialmjukpapper näsdukar och ansiktsservetter och andra produkter där den gemensamma egenskapen är mjukhet. Mjukhet kan åstadkommas antingen med hjälp av tillsatser av kemikalier som t.ex. lotioner av olika slag eller genom att använda olika lövvedsmassor. Det har framkommit att t.ex. massor av eucalyptus ger näsdukarna en eftersträvd mjukhet. Det har även framkommit att det är svårt att hitta massor av eucalyptus och andra motsvarande lövved som är blekta med TCF metoden. Eftersom Miljömärkningen inte vill begränsa produktutvecklingen och samtidigt inte vill främja ökningen av kemikalietillsatser i mjukpappersprodukterna har det beslutats att AOX utsläpp från tillverkningen av sådana specialprodukter får inte överstiga 0,25 kg AOX/ton papper. För bulkprodukterna gäller det gamla kravet 0,05 kg/ton.

K6 Klororganiska ämnen i våtstyrkemedel och andra hjälpkemikalier

Samstämmiga kommentarer från både mjukpapperstillverkare och kemikalieleverantörer var att den föreslagna nivån 0,1% lågmolekylära klororganiska föreningar i våtstyrkemedel var för lågt. När det gäller mjukpapper skulle den låga produktionskapaciteten på tredje generations våtstyrkemedel innebära stora kostnadsökningar till producenterna för miljömärkt mjukpapper. Det nya förslaget är därför: Våtstyrkemedel får innehålla sammanlagt högst 0,7 % av de lågmolekylära klororganiska föreningarna epiklorhydrin (ECH), diklorisopropanol (DCP) och klorpropandiol (CPD) -räknat på torrsubstansinnehållet. Gränsen för övriga hjälpkemikalier som används på yankee cylindern vid mjukpapperstillverkningen är sammanlagt 0,05% för epiklorhydrin (ECH), diklorisopropanol (DCP) och klorpropandiol (CPD). Detta innebär att den s.k. andra generationens våtstyrkemedel kan användas men att kravet på innehållet av de klororganiska föreningarna är skärpt.

Förbudet mot epiklorhydrinbaserade hjälpkemikalier som används på yankeecylindern baserade sig på informationen att det fanns tillräckligt med alternativa kemikalier vilket har motsagts av remissinstanserna. Eftersom denna typ av kemikalier inte tillsätts för att ge våtstyrka utan endast vidhäftning är innehållet av epiklorhydrin lägre och därmed även innehållet av dess reaktionsprodukter. Efter konsultationer med kemikalieleverantörer sattes gränsen för de klororganiska föreningarna till 0,05% i hjälpkemikalierna.

K9 Tillsatser av kosmetiska eller kroppsvårdande preparat

Efter kommentarerna från remissinstanserna bestämdes det att kravet omformuleras så att samtliga kosmetiska eller kroppsvårdande preparat skulle uppfylla miljömärkningskraven för kosmetika inom Nordisk Miljömärkning samtidigt som kravet K8 förbud mot tillsatser i toalettpapper ströks.

K10 Innehåll av skadliga ämnen och blödning

Det är viktigt att konsumenter som använder miljömärkta produkter inte blir vilseledda. Efter remissvaren speciellt från Norge där hushållspapper kan märkas med en ”gaffel och kniv” symbol och klassificeras därmed som papper i kontakt med livsmedel, utökades kravet om innehåll av skadliga ämnen och blödning med följande: De Svanmärkta kökspapper som marknadsförs som papper i kontakt med livsmedel ska följa ”The Guidelines for tissue paper kitchen towels and napkins”, Policy statement concerning tissue paper kitchen towels and napkins, Partial Agreement in the Social and Public Health Field, Council of Europe.

K13 Toalettpapper

Efter remissvaren framstod det klar att det kan finnas skillnader mellan våtstyrkorna hos mjukpapper tillverkade av olika fiberslag även utan tillsats av våtstyrkemedel. Dessutom kan analyssättet påverka detta. Den föreslagna kravformuleringen ändrades därför så att man inte anger ett fast utan ett relativt värde på den våta dragstyrkan hos mjukpapperet.